

ILMIY-AMALIY
ELEKTRON JURNAL

Iyul №7, 2026

Агробизнес, наука и
технология

AGROBIZNES FAN VA TEXNOLOGIYALAR

Agribusiness, science and
technology

№ 083688

ISSN:
3060-5245

Toshkent-2026

Platform &
workflow by
OJS / PKP

BOSH MUHARRIR

Oblomurov Narzullo Naimovich – i.f.d. (DSc), professor.

Bosh muharrir o'rinbosarlari:

Islamov Soxib Yaxshibekovich – q.x.f.d. (DSc), professor.

Sultonov Kamoliddin Sadriddinovich – q.x.f.d. (DSc), professor.

Farmonov To'lg'in Xayitmurodovich – i.f.d. (DSc), professor.

Muharrir:

Beglayev Uchqun Xurramovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent.

Tahrir hay'atining xalqaro a'zolari:

Kusainov Xalel Xaymullayevich – i.f.d. professor (Qozog'iston davlat texnologiya universiteti)

Vilija Aleknevičienė – i.f.d. professor (Universitet Vitovta Velikogo)

Gilbert Ludwig – professor, (Jamk University of Applied Sciences)

Bobojonov Ixtiyor Baxtiyorovich – i.f.d. professor (Germaniyaning Leybnits nomidagi Markaziy Osiyoda qishloq xo'jaligini rivojlantirish instituti (IAMO))

Daiva Makutenene – professor, (Vitautas Magnus universiteti, Litva)

Xaitboyeva Nargiza Alikulovna – i.f.d. dotsent (Tojikiston davlat huquq, biznes va siyosat universiteti)

Tahrir hay'ati:**08.00.00-Iqtisodiyot fanlari:**

Gulyamov Saidasror Saidaxmedovich – i.f.d. (DSc), professor;

Saidov Muxammad-Ali Xakimovich – i.f.d. (DSc), professor;

Rustamova Iroda Baxramjanovna – i.f.d. (DSc), professor;

Ochilov Ilhom Sayitqulovich – i.f.d. (DSc), professor;

Askarov Nazimjon Niyozovich – i.f.d. (DSc), professor;

Abdullayev Altinbek Yangibayevich – i.f.d. (DSc), professor;

Boltayev Abror Sayitmuradovich – i.f.d. (DSc), dotsent;

Abduvasikov Abduaziz Abdulazizovich – i.f.n. professor;

Mamadiyarov Dilshad Uralovich – i.f.n. dotsent;

Achilov Mashrab Ulug'bekovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Galimova Feryuza Rafikovna – i.f.n. dotsent;

Odilova Dilnozaxon Barnayevna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Yangiboyev Dilshod G'ulomovich – i.f.f.d. (PhD);

Saidova Dildora Nurmatovna – i.f.n. dotsent;

Dexkanova Nilufar Sagdullayevna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Roziqov Jahongir Mustaqim o'g'li – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Boltayev Nurali Shiramatovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Ibragimova Madina Ismoilovna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Javlijev Nuriddin Bektemir o'g'li – i.f.f.d. (PhD).

06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari:

Shokirov Alisher Djuraboyevich – q.x.f.d. (DSc), professor;

Mardanov Husniddin Xolbozorovich – q.x.f.d. (DSc);

Abdiyev Fozil Rashidovich – q.x.f.d. (DSc);

Sattorov Maqsud Axtamovich – q.x.f.d. (DSc);

Yuldashov Nurbek Ergashovich – v.f.d. (DSc);

Xalmirzayev Dilmurad Kamilovich – q.x.f.d. (DSc), dotsent;

Namazov Ixtiyor Choriyevich – q.x.f.d. (DSc), professor;

Xudayqulov Jonibek Bozarovich – q.x.f.d. (DSc), professor;

Eshonqulov Jamoliddin Saporboy o'g'li – q.x.f.d. (DSc), professor;

Abdullayev Anvar Kodirullayevich – b.f.n., katta ilmiy xodim;

Atabayev Ma'ruf Maxmudovich – q.x.f.n. professor;

Safarov Asqar Asadullayevich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;

Mustafakulov Davron Mamatqulovich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;

Kasimov Botir Sadriddinovich – q.x.f.f.d. (PhD);

Akramov Umiddilla Ikramdjanovich – q.x.f.n. dotsent;

Elboboyev Abdug'ani Shuxrat o'g'li – q.x.f.f.d. (PhD);

Muxammadov Yo'ldoshbek Akmal o'g'li – q.x.f.f.d. (PhD);

Maxmudova Shaxnoza Abdufattaxovna – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;

Idrisov Xusanjon Abdujabborovich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent.

MUASSIS

Toshkent davlat agrar
universiteti

ALOQA UCHUN MA'LUMOTLAR

Manzil: Toshkent viloyati, Qibray
tumani, Universitet ko'chasi, 2-uy.

Jurnalning telegram manzili:

t.me/agrobiznes_elektronjurnal

E-mail: licht-1989@mail.ru

Jurnalning rasmiy sayti:

<https://www.agrobiznesjournal.uz>

Tel: +(998) 93 439 30 00

Jurnalning ilmiyligi:

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 30.11.2024-yildagi
№364/5-sonli qarori bilan
08.00.00-Iqtisodiyot fanlari
bo'yicha, 08.05.2025-yildagi
№370/5-sonli qarori bilan
06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari
bo'yicha "Dissertatsiyalar asosiy
ilmiy natijalarini chop etish
tavsiya etilgan milliy ilmiy
nashrlar ro'yxati"ga kiritilgan.

Elektron nashr, 673 sahifa.

E'lon qilishga 2026-yil 30-iyulda
ruxsat etildi.

JAMSHID SHODMONOV

The growth of online shopping in Uzbekistan and its impact on consumer behavior.....412

ERKABOYEVA JASMINA SAFARALI QIZI

Xususiyl tadbirkorlik: kichik biznesning rivojlanishi va strategik yutuqlari.....426

TASHNAZAROVA SITORA FAXRIDDINOVNA

Sanoat tarmoqlarini rivojlantirishda investitsiyalardan foydalanishning zaruriyati va o'ziga xos xususiyatlari.....432

ERGASHEVA SHAXZODA BAHROM QIZI

Sun'iy intellekt yordamida yashil iqtisodiyotni rivojlantirish.....442

BAHROM KAMILOVICH AVEZOV

Orol dengizi mintaqasida qashshoqlikni kamaytirish: ijtimoiy-iqtisodiy, ekologik va institutsional yondashuvlarning ko'p o'lchovli tahlili.....448

MAHMUDOV QUDRATILLO XURSANDBEK O'G'LI

O'zbekiston tijorat banklarida kredit risklarini baholash va boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish: xalqaro standartlar va milliy amaliyot.....458

QISHLOQ XO'JALIGI FANLARI

OCHILDIEV UKTAM OLLANAZAROVICH

Surxondaryo viloyatida anor yetishtirishning agrotexnologik xususiyatlari.....466

XUDAYQULOV JONIBEK BOZAROVICH, QASHQABOYEVA CHULPANOY TULKUNOVNA, ALISHEROV XASAN ALISHER O'G'LI

Dunyo mamlakatlari va O'zbekistonda sholini muttasil yetishtirishda mineral va organik o'g'itlar qo'llashning hosildorlikga ta'siri.....472

ЧОРИЕВА ЗАРХОЛ ҚОДИРОВНА

Суғориш усуллари ва тартибини анор навлари фенологик фазаларининг ўтиш муддати ва давомийлигига таъсири.....478

MIRZASOLIYEV MIRZAOSIMJON MIRZASOYPOVICH

Oraliq ekin sharoitida turli ekish sxemalarining piyoz hosildorligiga ta'siri.....484

МАВЛОНОВА НАСИБА УМАРОВНА

Оптималь суғориш ва сув танқислиги шароитида ғўзанинг навлараро мураккаб дурагайларида олинган оила, тизма ва навида 1000 донa чигит вази белгисининг шаклланиши.....488

MUXTOROV O'ZBEKXON BURHONOVICH

Davlat mulkchiligi sharoitida qishloq xo'jaligi yerlarini me'yoriy baholashning gibril modeli: obyektiv va bozor signallarini integratsiyalash asosida.....493

YO'LDOSHEV NURBEK ERGASHOVICH, SAYFULLAEVA MAXBUBA ILXOMOVNA

«Alpek» mahalliy antigelmint substansiyasining quyonlarda o'tkir toksikligini klinik, gematologik va biokimyoviy baholash.....501

OCHILOVA MUXAYYO SHAKAR QIZI

Baholash natijalari asosida yer tuzish loyihalarini optimallashtirish.....509

YULDASHOV NURBEK ERGASHOVICH, ZAHRIDDINOVA GAVHAR HASAN

QIZI

Chorvachilik mahsulotlari xavfsizligini ta'minlashda go'sht va go'sht mahsulotlarini veterinariya-sanitariya jihatidan baholash usullari va ilmiy-amaliy ahamiyati.....516

MIRZASOLIYEV MIRZAOSIMJON MIRZASOYPOVICH, SHOKIROV ALISHER

JO'RABOYEVICH

Piyozni oraliq ekin sifatida ko'chatidan ekib yetishtirishda piyoz nav namunalarining rivojlanish bosqichlarini davomiyligi.....521

ТРЯНОВСКАЯ РАНО АБДУСАТТАРОВНА, ИСАМУХАМЕДОВ САЛИХ

ШУКУРОВИЧ

Сезонная динамика клинических показателей Африканских страусов разных возрастных групп в условиях Узбекистана.....526

TURDALIEV JAMOLBEK MO'MINALIEVICH, SANAQULOV SUXROB

FARMONQULOVICH

Teskari Osmos texnologiyasi yordamida minerallashgan kollektor-drenaj suvlarini tozalash va uning tuproq ekologik-meliorativ holatiga ta'siri.....531

BO'RIYEV ABROR NORTAJIYEVICH, NIZOMOV RUSTAM AXROLOVICH

No'sh piyozdan bosh piyoz yetishtirishda ekish sxemalarining iqtisodiy samaradorlikka ta'siri.....539

KAMALOVA NARGIZA MAXAMMADOVNA

Pomidorni kokteyl tipidagi duragay namunalarining hosildorligi.....545

OCHILOVA MUXAYYO SHAKAR QIZI

Yer tuzishni majmuaviy baholashning integrallashgan ko'rsatkichini shakllantirish va hisoblash algoritmi.....552

BOLTAYEV SAYDULLO MAQSUDOVICH, MELIYEVA FAROG'AT SHAVKAT

QIZI

Kuzgi bug'doyning (*Triticum Aestivum* L.) biometrik ko'rsatkichlari va hosil elementlarining shakllanishiga mineral o'g'itlarga qo'shimcha tabiiy adsorbentlarni qo'llashning ta'siri.....567

UZOQOV ADIXAMJON ABRORJON O'G'LI

Qator orasi va ko'chat qalinligining sholi hosili va don sifatiga ta'siri.....571

BOBOBEKOVA SHAROFAT DO'STNAZAR QIZI

Sug'oriladigan yerlarning sho'rlanish dinamikasi va meliorativ holatini baholash.....576

MUNIRA SHAVKATOVNA XUDAYQULOVA

Sabzavot loviyasi (*Phaseolus Vulgaris* L.)ning navlari o'sishi, dukkak shakllanishi va hosildorligiga ta'siri.....582

ESHONQULOV JAMOLIDDIN SAPORBOY O'G'LI, XUDAYBERGENOV NE'MATULLA MATKARIMOVICH, TO'XTAYEVA GULSHAN PO'LOTOVNA

Buxoro-10 (Sardor-1) va Porloq-1 g'o'za navlari ekilgan tajriba dalasi tuprog'ining suv o'tkazuvchanligi.....587

SAYFIDINOV XAYITMUROD ZIYEDULLAYEVICH

Ekish chuqurligi va minutuganak vaznining kartoshka Sante navi Palak hamda ildiz massasiga ta'siri.....591

RAHMANOV ASHRAF KOMILOVICH, MAVLANOV LAZIZ BAXTIYOR O'G'LI	
Qattiq bug'doy nav va tizmalarini laboratoriya sharoitida qurg'oqchilikka chidamliligini baholash.....	596
ABDULLAYEVA HILOLA RAVSHANOVNA, QOSIMOV AXMADJON ABDUQODIROVICH, AYTAYEVA DILFUZA RUSTAMBOY QIZI	
Oltinsimon qorag'at navlari va duragaylarining pishish davrida mevalarining biokimyoviy tarkibini aniqlash.....	600
OCHILOVA MUXAYYO SHAKAR QIZI	
Gis texnologiyalari asosida mavzuli va dinamik xarita-sxemalarni yaratish prinsiplari.....	604
УБАЙДУЛЛАЕВ МАДАМИНЖОН МЎМИНЖОН ЎҒЛИ, МАМАСОЛИЕВ ЗАФАРБЕК КИМСАНБОЕВИЧ, ЭРГАШЕВ НОДИРБЕК ЮЛДАШАЛИЕВИЧ	
Ўрта толали ғўза навларининг ҳақиқий кўчат қалинликларини ўрганиш.....	614
MUSIRMANOV NURALI FAYZULLAEVICH	
O'zbekiston sharoitida qoramol embrionini transplantatsiya qilish natijasida olingan buzoqlar tug'ilgandagi tirik vazn ko'rsatkichlari.....	620
RAVSHANBEK INOMJONOVICH SIDDIQOV, FAZLIDDIN ERGASHOVICH UZAKOV	
O'zbekiston sharoitida mahalliy va xorijiy kuzgi bug'doy kolleksiya namunalarining biometrik ko'rsatkichlari tahlili.....	624
ДЖЎРАЕВ МУҚИМЖОН ЯКУБЖАНОВИЧ, ЁКУБЖОНОВ ФАЗЛИДДИН ХУСНИДДИН ЎҒЛИ	
Такрорий экин сифатида етиштирилган дуккакли экинларнинг поя баландлигига маъданли ўғит меъёрларининг таъсири.....	630
ABDULLAYEVA HILOLA RAVSHANOVNA, SHAYXOVA DILNOZA DILMUROD QIZI	
Isitilmaydigan issiqxona sharoitida yetishtirilayotgan ayrim qulupnay navlarining morfo-biologiyasi.....	639
AVEZOVA ASALXON HAYITBOY QIZI, JUMANIYOZOVA SEVINCH G'ANIY QIZI	
Iqlimiy o'zgarishlar sharoitida g'o'za va mevali daraxtlar so'ruvchi zararkunandalari populyatsiya dinamikasining transformatsiyasi.....	644
GULMURATOVA SEVARA O'RAZALI QIZI, MAMARAXIMOV BUNYOD IKROMOVICH	
Beda nav, namunalarining lalmikor maydonlardagi bargdorlik ko'rsatkichlari.....	657
ДЖУМАНИЯЗОВА ЮЛДУЗОЙ АБДУШАРИПОВНА, ЛАТИПОВА РЎЗАЖОН ШАВКАТОВНА	
Минерал ўғит меъёрларини оқ жўхорининг "Тошкент оқ донлиси" навининг ўсиш кўрсаткичлари ва ҳосилдорлигига таъсири.....	661
KAYUMOV NORBOY SHAKIRJONOVICH, SULTONOV KUDRAT RUSTAMOVICH	
No'xatning agroekologik nav sinash ko'chatzorida nav va tizmalarning xosildorlik va don sifat ko'rsatkichlari.....	668

UO'K: 633.31(089):631.52

BEDA NAV, NAMUNALARINING LALMIKOR MAYDONLARDAGI BARGDORLIK KO'RSATKICHLARI

GULMURATOVA SEVARA O'RAZALI QIZI

Lalmikor dexqonchilik ilmiy-tadqiqot instituti tayanch doktoranti

E-mail: sevaragulmuratova80@gmail.com

MAMARAXIMOV BUNYOD IKROMOVICH

Lalmikor dehqonchilik ilmiy tadqiqot instituti direktori, q.x.f.d., professor

E-mail: bunyodmamarahimov@mail.ru

Annotatsiya. Ushbu maqolada o'rganilgan bargdorligi k-6651, k-6721, k-7064, k-6335 va k-6349 nav, namunalar andoza naviga yaqin ko'rsatkichlarga ega bo'lganligi, shuningdek k-6647 namuna (65,87 %), k-6734 namuna (65,0 %), k-6520 namuna (65,37 %) va k-6638 namuna (66,4 %) andoza naviga nisbatan 2023-2025 yillarni o'rtacha ko'rsatkichi bo'yicha bargdorligi yuqori bo'lganligi aniqlandi.

Kalit so'zlar: beda, seleksiya, urug'chilik, bargdorlik, na'muna, nav, andoza, ko'k massa, tizma.

Аннотация. Было установлено, что изученные сорта и образцы листов К-6651, К-6721, К-7064, К-6335 и К-6349 имели показатели, близкие к стандартному сорту, а также что образцы К-6647 (65,87%), К-6734 (65,0%), к-6520 (65,37%) и к-6638 (66,4%) имели более высокий список по сравнению со стандартным сортом по среднему показателю за 2023-2025 годы.

Ключевые слова: люсерна, селекция, семенное производство, листва, образцы, сорт, стандарт, синяя масса, гребен.

Abstract. It was found that the studied varieties and samples of foliage k-6651, k-6721, k-7064, k-6335 and k-6349 had indicators close to the standard variety, and also that the samples k-6647 (65.87%), k-6734 (65.0%), k-6520 (65.37%) and k-6638 (66.4%) had higher foliage compared to the standard variety in terms of the average indicator for 2023-2025.

Keywords: alfalfa, selection, seed production, foliage, sample, variety, standard, blue mass, ridge.

KIRISH

Beda biomassasining shakllanishi o'simlikning turli fenotipik xususiyatlari bilan chambarchas bog'liq bo'lib, ushbu jarayonda o'simlik arxitekturasini, poya balandligi, barg yuzasi maydoni, shoxlanish darajasi hamda boshqa morfologik va fiziologik belgilar muhim rol o'ynaydi (1). Ushbu ko'rsatkichlar o'simlikning fotosintez jarayoni samaradorligi, vegetativ massaning to'planishi va umumiy hosildorlik darajasini belgilovchi asosiy omillar hisoblanadi. Beda o'simligining morfologik va fiziologik xususiyatlari hosildorlik bilan bevosita bog'liqligi bir qator tadqiqotchilar tomonidan o'rganilgan. Jumladan, Lamb va boshqalar (2) tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda beda navlarining hosildorligi o'simlik arxitekturasini, poya balandligi va barg yuzasi maydoni bilan chambarchas bog'liq ekanligi aniqlangan. Shuningdek, Prince va boshqalar (3) beda genotiplarida barg fiziologiyasi va ildiz morfologiyasining qurg'oqchilik sharoitida biomassa shakllanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatishini qayd etganlar.

Beda o'simligining hosildorligi va ozuqaviy sifati nafaqat genetik xususiyatlarga, balki tashqi muhit omillariga ham bog'liq holda shakllanadi. Turli biotik va abiotik stress omillari o'simlikning o'sishi va rivojlanishiga sezilarli

darajada ta'sir ko'rsatadi. Jumladan, Irigoyen va boshqalar (4) beda o'simligida qurg'oqchilik stressi fotosintez jarayonini pasaytirishi, vodorod peroksid metabolizmi va lipid peroksidlanishini kuchaytirishini aniqlaganlar. Shuningdek, Guo va boshqalar (5) tuproq namligi tanqisligi va yuqori harorat beda barglarining fiziologik ko'rsatkichlari hamda kutikulyar mum miqdoriga ta'sir ko'rsatishini qayd etganlar. Liu va boshqalar (6) tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda esa qurg'oqchilik stressi beda hosildorligi va ozuqaviy tarkibining sezilarli darajada kamayishiga olib kelishi ko'rsatib berilgan.

MATERIAL VA USLUBLAR

Tajribalarimizda Lalmikor dehqonchilik ilmiy-tadqiqot instituti lalmi maydonlarida bedaning ekolo-geografik uzoq 20 ta yangi, namunalar hamda andoza Aridnaya navini bargdorlik ko'rsatgichlari bo'yicha tahlillar olib borildi. V.R.Vilyams nomidagi Butun ittifoq em-xashak ikkita ilmiy-tadqiqot instituti olimlari A.M.Konstantinov va boshqalar uslubi hamda matematik statistik tadqiqotlar B.A.Dospexov (1985) uslubi hamda Ms Excel dasturiga asoslanib amalga ochirilgan.

NATIJALAR VA MUNOZARA

Bargdorligi bo'yicha xorijiy nav, namunalardan 2024 yilda o'rimlar bo'yicha o'rtacha 48,3 % dan k-6219 namuna, 68,3 % gacha k-6734 namuna hamda 2025 yilda 49,3 % dan k-6652 namuna, 68,1 % gacha k-6638 namunada bo'lganligi aniqlandi. Andoza sifatida olingan Arednaya navida 2024 yil 37,3 % va 2025 yil 64,5 % bo'lib, ushbu yillar bo'yicha xorijiy nav, namunalarga nisbatan kam va ko'p borgdorlik ko'rsatkichiga ega bo'ldi. Lalmikor maydonda yuqorida keltirilgan yillarda k-6647, k-6651, k-6721, k-6734, k-6349, k-6520 va k-6638 kabi nav, namunalarda bargdorligi nisbatan yuqoriligi qayd etildi.

Tajribalarimizda bedaning ekolo-geografik uzoq bo'lgan o'rganilgan 20 ta nav, namunalarining lalmikor maydonda 2023 yili o'rimlar bo'yicha bargdorligi o'rtacha 44,9 % dan k-6652 (Yugoslaviya) namuna, 67,5 % gacha k-6335 (Suriya) va andoza navida 62,1 % ni tashkil etdi. Bargdorligi bo'yicha 2023 yild k-6652, k-7051, k-7072, k-6523 k-1168 kabi xorijiy nav, namunalarida 44,9-49,7 % ni tashkil etib, boshqa namunalar va nadozaga nisbatan kam bargli ekanligi qayd etildi (jadvalga qarang). Shuningdek, bargdorligini o'rimlar bo'yicha 2023 yili k-6349 namunada andoza bilan teng bo'lganligi hamda k-6647, k-6651, k-6721, k-6734, k-6335, k-6520 va k-6638 kabi ekolo-geografik uzoq nav, namunalarida 63,8-67,5 % bo'lib, andoza Arednaya naviga nisbatan 5,4 % ga yuqori ko'rsatkichlarni namoyon etishdi.

Bargdorligi bo'yicha xorijiy nav, namunalardan 2024 yilda o'rimlar bo'yicha o'rtacha 48,3 % dan k-6219 namuna, 68,3 % gacha k-6734 namuna hamda 2025 yilda 49,3 % dan k-6652 namuna, 68,1 % gacha k-6638 namunada bo'lganligi aniqlandi.

1-jadval

Xorijiy beda nav, namunalarining lalmikor maydonda bargdorlik ko'rsatkichlari (2023-2025 yy)

Tartib raqami №	Kolleksiya raqami	Xorijiy nav, namunalarni kelib chiqishi	O'simliklarni bargdorligi			
			2023 yildagi bargdorligi (%)	2024 yildagi bargdorligi (%)	2025 Yildagi bargdorligi (%)	O'rtacha ko'rsatkich (2023-2025) (%)
1	k-6643	Tripoli	52,6	56,3	54,8	54,57±1,2
2	k-6647	Misir	65,5	68,2	63,9	65,87±1,4
3	k-6651	J.Afrika	66,7	59,8	62,6	63,03±1,3
4	k-6652	Yugoslaviya	44,9	52,1	49,3	48,77±1,1
5	k-6721	Qozog'istan	64,7	60,5	61,7	62,30±1,4
6	k-6734	Kitay	63,8	68,3	62,9	65,00±1,5
7	k-7051	Afg'onistan	48,6	50,2	54,1	50,97±1,3
8	k-7053	Argentina	59,7	53,9	65,2	59,60±1,5
9	k-7064	Mongoliya	61,4	66,2	59,3	62,30±1,4
10	k-7072	AQSh	49,3	54,5	56,8	53,53±1,3
11	k-6219	Polsha	54,2	48,3	53,5	52,00±1,2
12	k-6222	Voronej	56,5	54,1	60,2	56,93±1,4
13	k-6335	Suriya	67,5	57,4	65,7	63,53±1,3
14	k-6349	Armeniya,	62,1	65,4	63,1	63,53±1,4
15	k-6520	AQSh	65,8	66,8	63,5	65,37±1,3
16	k-6521	Bolgariya	58,3	50,6	57,4	55,43±1,2
17	k-6523	Marokko	45,6	58,9	63,7	56,07±1,4
18	k-6638	AQSh	64,3	66,8	68,1	66,40±1,5
19	k-1168	Angliya	49,7	52,5	54,6	52,27±1,3
20	k-6185	Chexoslovakiya	54,3	53,9	61,2	56,47±1,4
St. Arednaya		G'allaorol	62,1	67,3	64,5	64,63±1,5
EKHF 05			1,2	0,9	1,1	1,6

Andoza sifatida olingan Arednaya navida 2024 yil 37,3 % va 2025 yil 64,5 % bo'lib, ushbu yillar bo'yicha xorijiy nav, namunalarga nisbatan kam va ko'p bargdorlik ko'rsatkichiga ega bo'ldi. Lalmikor maydonda yuqorida keltirilgan yillarda k-6647, k-6651, k-6721, k-6734, k-6349, k-6520 va k-6638 kabi nav, namunalarda bargdorligi nisbatan yuqoriligi qayd etildi.

XULOSA

bedaning o'rganilgan 20 ta xorijiy nav, namunalari hamda andoza navini lalmikor maydonda bargdorlik ko'rsatkichi bo'yicha o'rtacha 48,77 % dan k-6652 namuna, 66,4 % gacha k-6638 namuna hamda andoza navida 64,63 % ni tashkil etdi. O'rganilgan bargdorligi k-6651, k-6721, k-7064, k-6335 va k-6349 nav, namunalar andoza naviga yaqin ko'rsatkichlarga ega bo'lganligi, shuningdek k-6647 namuna (65,87 %), k-6734 namuna (65,0 %), k-6520 namuna (65,37 %) va k-6638 namuna (66,4 %) andoza naviga nisbatan o'rtacha ko'rsatkichi bo'yicha bargdorligi yuqori bo'lganligi aniqlandi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Johnson HW, Robinson HF, Comstock RE (1955). Estimates of genetic variability in soybean. *Agronomy Journal* 47:314–318. <https://doi.org/10.2134/agronj1955.00021962004700070009x>
2. Lamb, J. F. S., Sheaffer, C. C., Rhodes, L. H., Sulc, R. M., Undersander, D. J., and Brummer, E. C. (2006). Five decades of alfalfa cultivar improvement: Impact on forage yield, persistence, and nutritive value. *Crop Sci.* 46, 902–909. doi: 10.2135/cropsci2005.08-0236
3. Prince, S., Anower, M. R., Motes, C. M., Hernandez, T. D., Liao, F., Putman, L., et al. (2022). Intraspecific variation for leaf physiological and root morphological adaptation to drought stress in Alfalfa (*Medicago sativa* L.). *Front.Plant Sci.* 13. doi: 10.3389/fpls.2022.795011
4. Irigoyen, J. J., Emerich, D. W., and Sanchez-Dfaz, M. (1992). Alfalfa leaf senescence induced by drought stress: photosynthesis, hydrogen peroxide metabolism, lipid peroxidation and ethylene evolution. *Physiol. plant.* 84, 67–72. doi: 10.1111/j.1399-3054.1992.tb08766.x
5. Guo, Y., Ni, Y., Guo, Y., Han, L., Tang, H., and Yu, Y. (2011). Effect of soil water deficit and high temperature on leaf cuticular waxes and physiological indices in alfalfa (*Medicago sativa*) leaf. *Acta Agronomica Sinica(China)* 37, 911–917. doi: 10.3724/SP.J.1006.2011.00911
6. Liu, Y., Wu, Q., Ge, G., Han, G., and Jia, Y. (2018). Influence of drought stress on alfalfa yields and nutritional composition. *BMC Plant Bio.* 18, 13. doi: 10.1186/s12870-017-1226-9

2026-yil, iyul. №7-son.

Mas'ul muharrir: Beglayev Uchqun

Musahhih: Boltayev Nurali

Sahifalovchi va dizaynerlar: Normurodov Sarvar,
Sharipov Shoxruh

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Agrobiznes, fan va texnologiyalar" ilmiy-amaliy elektron jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul hisoblanadi. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqolalar, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta: licht-1989@mail.ru

Jurnalning telegram manzili: t.me/agrobiznes_elektronjurnal

Telefon raqami: +998939018320, +998934393000

Jurnal rasmiy sayti: <https://www.agrobiznesjournal.uz>

"Agrobiznes, fan va texnologiyalar" ilmiy-amaliy elektron jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 30.11.2024-yildagi №364/5-sonli qarori bilan 08.00.00-Iqtisodiyot fanlari bo'yicha, 08.05.2025-yildagi №370/5-sonli qarori bilan 06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari bo'yicha "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga kiritilgan.

"Agrobiznes, fan va texnologiyalar" ilmiy-amaliy elektron jurnali 2023-yil 23-maydan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669225** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №083688

**Manzilimiz: Toshkent viloyati, Qibray tumani,
Universitet ko'chasi, 2-uy**